

تاریخچه تجهیزات هیدرومکانیک سدهای ایران

مهندس سیدعلی آذربادگان

چکیده:

در این مقاله نشان داده شده است که علیرغم سابقه ۵۳ ساله سد سازی در ایران ، تجهیزات هیدرومکانیک این سدها تا سال ۱۳۳۹ کلاً متکی به واردات بوده است و از این سال تا سال ۱۳۷۱ نیز موضع سازندگان ایرانی فقط پیمانکار دست دوم و آنهم در حد سازنده (تا سال ۱۳۵۱) و بعداً سازنده و نصاب بوده است و از سال ۱۳۷۳ مسئولیت کامل عملیات شامل: "طراحی" - "ساخت" - "نصب و راه اندازی" را بعهده گرفته اند و اثر این تغییر در جایگاه و مسئولیت این بوده است که در دوره ۶ ساله آخر (۷۳ تا ۷۹) حدود ۴۴۰۰۰ تن تجهیزات هیدرومکانیک (دریچه - جرثقیل - آبراهه ها و ...) طراحی و ساخته و اغلب نصب و راه اندازی شده است حال آنکه سهم سازندگان ایرانی در تمامی ۳۳ ساله قبل از آن (۳۹ تا ۷۲) فقط ۷۴۰۰۰ تن آنهم فقط در حد ساخت بوده است و در ادامه مقاله توان کارشناسان ایرانی در عملیات طراحی محصول مورد تاکید قرار گرفته است و نشان داده شده که علیرغم سابقه ناچیز ۶ ساله در طراحی تجهیزات هیدرومکانیک در ایران، مهندسین کشور توانسته اند ابداعات و نوآوریهای ارزنده ای را به منصه ظهور برسانند. در بخش پایانی مقاله اصلی ترین دلیل تحول چشمگیر فوق الذکر مورد تاکید قرار گرفته است و توجه به "ضرورت محور بودن توسعه صنعتی و ارتقا تکنولوژی در سطح ملی" در کنار پارامترهایی چون قیمت کمتر، زمان کوتاهاتر - کیفیت بهتر و در تعیین اولویتهای پروژه های سد سازی بعنوان دلیل فوق عنوان شده است.

در ادامه به اثر بی توجهی به بالا بودن "تقریبهای زمانی" و "قیمتی" در برآوردهای گامهای نخست پیمانکاران ایرانی در اجرای پروژه های هیدرومکانیک و اثرات هزینه ای آن و نیز اصرار غیر منطقی بر کاهش قیمتهای اجرا تاکید گردیده و هشدار داده شده است که ادامه بی توجهی و اصرار فوق میتواند توفیق حاصل در این رشته صنعتی را با خطر شکست روبرو سازد و انتخاب راه حل اجرای پروژه ها بصورت فاینانس بعنوان عامل تشدید کننده خطر فوق مورد تذکر قرار گرفته است.

در انتها با امید به اجرای قولهای مسئولین ذیربط آرزو شده است که خطر فوق برطرف و ظهور خلاقیت و نوآوری مهندسین و کارشناسان ایرانی در این بخش از صنعت ادامه یابد انشاء ...